Ročník XII. — Číslo 34. Kvasilov dne 28. srpna 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

# Hlas Volyně

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Co je láska: prostá povídka a přece na tolikerý způsob vyprávěná.
H. Temple.

## O našich podzimních aktualitách.

Již končí se velmi rychle zlatá doba zasloužených letních prázdnin pro žactvo, studenstvo a naše učitelstvo. Zase jak obvykle začne dlouhá doba desítiměsíčné námáhavé práce pro naši mládež. O letošních prázdninách byli jsme svědky čilé výměny názorů o působení našeho českého učitelstva. S největším klidem bude učitelstvo začinat nový školní rok neboť z debaty, vedené na stránkách „Hl. Vol." jest viděti, že výchově naše Volyň věnuje zvýšenou pozornost, tím samým jsme na dobré cestě a každý učitel z toho má nesmírné zadostiučinění. Vychovatelé začinají svou odpovědnou práci, s chůti se jí chápou v naději, že rodiče vždy budou s největší ochotou vycházeti vstříc škole; budou se zúčastniti schůzí rodičů, budou skutečně aktivními pomocníky našeho učitelstva, kterému svěřili výchovu tohoto nejdražšího — svých ditek — naši blízké budoucnosti.

Bude-li učitelstvo pozorovati ten zájem o školu, kladný poměr k otázkám školství — bude ho to náramně těšiti a ono skutečně celé bude v službách své menšiny. Však to vyžaduje také dobrou vůli ze strany druhé, vyžaduje ze strany okolí úplnou důvěru k osobě vychovatele. Začíná-li učitelstvo, studenstvo a žacto práci jest oprávněná naděje naše, že i mládež odroslá škole také po žních, se chopí práce ve svých organisacích. Budeme svědky energické práce naši sdružené mládeže v Sokolstvu aneb v kolách SČM. Také i v našich institucích po letních prázdninách zapanuje čilejší tempo práce. Budou vykonány usnesení valné schůze ohledně vydání dějin Volyně. Bezpochyby všechna Kola obdrží pomůcky a příručky pro nemajetné žáci, neboť Kola dle svých sil plní své povinnosti vůči Ústředí, jest naděje, že i Hlavní správa ČMŠ nezapomene na své odbory. V sokolském okrsku budeme svědky zvýšené činnosti před rokem X. všesokolského sletu.

Začne-li všude radostná a produktivní práce klidně s optimismem budeme hleděti do budoucna.

Stálý desítiletý dopisovatel.

## Vychodní otázka.

IV.

### Čína tváří k Evropě.

Přes všechny nesnáze, přes zjevnou dekadenci, představuje přece jen Čína stále ještě jádro Asie. Přes anarchii, která v ní vládne, má v celku nejhlubší a nejdobrovolnější disciplinu a skutečný, produktivní mír, přes rozvětvené lupičství, hlad, vnitřní války a záplavy, vlastní přece jen největší zdroje hohatství celé Asie, a zůstává stále velkou zásobárnou snů minulosti a sil budoucnosti. Proč by tedy neměla zvítězit? Jejímu odvážnému, trpělivému, civilisovanému, pracovitému a houževnatému lidu je třeba jen několika vůdců.

Co zbylo vůbec z bývalé velké Číny? Zbolševisovaný jihozápad uniká stále více konrole ústřední vlády sídlící v Nankinu. Mongolsko a Tibet se již téměř úplně vymanily ze své bývalé závislosti na Číně; prvé území se přičlenilo k Rusku, druhé pak se přikloňuje k Anglii. Mandžusko se stalo nezávislým pod jménem Mančukuo a změnilo se v část japonského imperia. Severní provincie směřují stále více k autonomii. Některá další, menší území ovládají loupežní generálové a armády, které stále mění svá působiště. Národní čínská správa neovládá tedy pevně nic, vyjma velké přístavy a pobřežní kraje.

Zdá se tedy, že dnes nezbývá Číně, která nenalezla doma schopného vůdce, nic jiného, než přijmout japonskou nadvládu; ale tento „řád" žlutého imperia, který dovede vyvolat na japonských ostrovech přímo náboženské nadšení, nerozluští čínský problém. Čínská anarchie není pouhým sociálním zlem, je morální nemocí. Čína potřebuje opravdového vůdce, nikoliv policejního agenta. Zatím však poznala jenom příliš mnoho šarlatánu, nebo blouznivých reformátorů.

Nad Čínou se smráká. Nemůže čelit Japonsku silou, ani nemůže odolat fascinující síle jejího militarismu a pořádku. Nemůže se obrátit na velké anglosaské národy, které jí daly své sny a svoji novou civilisaci, své banky a své demokratické propagátory, své sporty, ale zůstaly nakonec jenom při slibech, daných na řadě konferencí Dnes již od nich také Čína nic neočekává. Naučila se dokonale opovrhovat bělochy, ztratila svůj respekt k Evropanům a svůj strach před Američany.

V chaosu této velké pohromy marně hledáme nějakou sílu, která by mohla zabránit japonskému vítězství nad Čínou. Na světě není armády anebo loďstva, které by to dokázaly. Nenalézáme nic, co by mohlo zabránit Japonsku v jeho triumfu. Nevidíme ale také, nic co by nasvědčovalo, že Japonsko zvládne toto vítězství.

Světová civilisace je v úpadku. Je pochopitelné, že teprve, až se uzdraví ona, se mohou uzdravit národy. V posledních třech stoletích směřoval všechen běh sociálního i duchovního života k politickým mythům, které jsou dnes v popředí zájmu, nakazivše svojí rozkladnou činností celou naší existenci a sterilisujíce všechno naše tvůrčí úsilí. Evropa, z níž pocházejí všechny tyto nemoci, není méně nakažena, než Východ. Zatím, co je však Orient trpně snáší, nemaje prostředků, kterými by se bránil anebo proti nim reagoval, měl by Západ, který viděl jejich zrození, hledat a najít léčebné prostředky.

Žádné tvrzení není tak pošetilé, jako výrok o „úpadku bílé rasy". Lidská stvoření jsou stejně nemocná na povrchu celé zeměkoule. Není podstatného rozdílu mezi jednou anebo sousední končinou. Je však třeba konstatovat, že přes všechny chyby a slabosti, si udržely národy evropského kontinentu iniciativu a inteligenci. Stejně jako na nich ležela odpovědnost minulosti, spočívá na nich i odpovědnost budoucnosti. Mají-li zahynout, pak jistě nepodlehnou síle soupeřů, nýbrž vlastní slabosti. Ať se rozhodující východní válka bude odehrávat v Mongolsku anebo na ostrovech sundských, ať se osud imperia rozhodne u Singapuru anebo na planině Karakorum, o vlastním osudu lidské civilisace se bude vždy rozhodovat mezi Paříží, Římem, Londýnem a Berlínem. Kéž by si to lidé uvědomili, dříve, než bude pozdě!

## Osvětová hlídka.

Inž. Alois Knotek.

### Rostlinné jedy.

Mluví se, že všecko na světě má svůj účel, každá bylina je pro něco stvořena. Starý český herbář Matiolův určuje několik set rostlin léčivých a právě tolik jedovatých. Vyjdeme-li na chvíli do živé přírody, na každém kroku nalézáme nějakou rostlinu užitečnou, léčivou nebo jedovatou.

Šťávy, z nich nazývá věda alkaloidy. Hromadí se v kořenech, v listí, v kůře nebo přichází do ovoce. Nejčastěji jsou to prudké jedy, odstraněné výkaly, které rostliny nemohou ze sebe vypotiti, odpuzují je ze svých buněk na místa vzdálenější, kde je hromadí. U člověka krev zahání močové krystalky do prstů u nohou. Známo je, že také výkaly živočišné obsahují silné jedy. Šťávy rostlinné, zvané alkaloidy mají chuť většinou hořkou. Jsou to chemické sloučeniny, v kterých převládá v molekule uhlík (C.), potom vodík (H.), dusík (N.) a také kyslík (O.). Dnešní chemie zná několik set důkladně vědecky zbádaných alkaloidů. Nejsou v rostlině ve stavu volném, ale sloučeny s některou kyselinou. Jejich příprava je docela jednoduchá. Byli a, kořen nebo semeno se maceruje (nějaký čas ve vodě močí) a potom vodou vápenatou nebo draselnatou vyluhuje. Kyseliny se slučují na soli vápna nebo drásla a alkaloid se uvolňuje destilací, nebo rozpouštěním v lihu nebo eteru. Některá rostlina, na př. mák obsahuje doposud dvacet známých alkaloidů o vlastnostech velmi blízkých, ale chemicky různých. Jejich příprava v laboratoři není již tak jednoduchou.

Mléčná šťáva, která se řine při naříznutí z lodyh máku (papaver somniferum) na vzduchu vyušená, zove se opium. Jeho roční produkce na světě obnáší asi 50 tisíc tun. K neuvěření a přece pravda, vzpomeneme-li, že lidé Asie opium kouří tak, jako u nás tabák. Jen nepatrná část přichází jako surovina do chemických továren k dalšímu spracování. Mezinárodní konference opiová chrání a obchod a užívání tak zvaných narkotiků ve všech evropských státech. Slovo opium je původu čínského. Do obchodu přichází v celých bochníkách nebo plackách. V Evropě se pěstuje mák „opioplodný" v Macedonii při řece Vardaru.

Již nejstarší známé knihy sanskritské o něm vzpomínají. Stoletý faraon egiptský Ramses užil dávku opia, aby se zbavil veškerého trápení na světě. V „Iliadě" se píše, že člověk po zažití jeho zapomíná na všechny bolesti, utišuje nervy a zahání histerii. Staří Římané znali opiové víno na všecky bolesti dobré. Lékař a černokněžník Paracelsius ve středověku vynalezl „anodinum specifikum"; ohromné tajemství, které se vážilo zlatem. Jen mocní lidé na světě mohli si ten lék zaopatřiti, aby bez bolesti dostali se do království nebeského! Jeho tajemství: pomerančová šťáva, skořice, ambra, šafrán, různé koření a nejhlavnější věc byla dávka opia. Byl také lékař, který na prodloužení života radil, aby člověk dost kouřil dobrý tabák, pil nejlepší čaj a na noc bral přepsanou dávku opia.

Teprve po roce 1800 byl objeven v opiu alkaloid morfium a dvacet jiných mocných jedů. Čisté morfium tvoří bílé, lesklé jehličky, beze všeho zápachu, chuti silně hořké, které na vzduchu se rozkládají. Působí jako prudký jed na systém nervový. Malé dávky 0,01 gramu utišují vnitřní bolesti Lékaři neznají doposud lepšího léku, často se vstřikuje pod kůži při nesnesitelných bolestech vnitřních, také nejlepší prostředek proti otravě jinými alkaloidy. Při delším užívaní morfia organismus na něj zvykne a už potom nemůže bez jedu žíti. Ztrácí vůčihledě tělesnou energii, ruce se třesou, srdce slábne, až přichází vysvoboditelka smrt. Někteří lékaři jsou toho náhledu, že by se stále užívání morfia při tělesných bolestech nemělo zakazovati. Člověk umříti musí, proč by nemohl z toho slzavého údolí odejíti bez bolesti? Další známé alkaloidy z opia jsou kodein, který se předepisuje na utišení silného kašle a bronchiálního kataru, potom jest narkotin, tebain, papaverin atd. Věda o alkaloidech jest dnes tak široká, že university mívají zvláštního profesora pro jejich výklady a studování.

Také užitečné rostliny jako obilí obsahují alkaloidy. Známý jest kordenin vyráběný ze zrn ječmene, dobře působí při bolestech žaludečních. Na činnost srdce účinkuje slaběji nežli digitalis připravovaný z náprstníku v lesích rostoucího.

Erexolin přichází ve šťávě granátových jablek užívá se ho jako neomylného prostředku na vypuzení tasemnic i s hlavou.

Atropin nalézá se v kořenech divoké třešně (vlčí jahody), v bělunu a blínu, rozšiřuje panenky oční, utišuje bolesti žaludeční při vředách, působí jako protijed při otravě morfiem.

Kokain připravuje se z tropikálné-

## Besídka.

### Kijev.

(Ukázka z knihy „Sovětský Kavkaz". Napsal major Měčislav B. Lepecki. Z povolením autora pro „Hl. Vol" přeložil inž. Alois Knotek.)

II.

(Dokončení.)

Jedeme s konsulem Kurnickým autem za Dněpr. Přejíždíme most a nalezáme se na dávném štítu polském z r. 1920 Darnica, Brovary. Mnoho se tu změnilo. Některé domy zmizely docela, jiné se vystavěly, některé stromy poraženo, jiné vyrostly vysoko. Nadarmo hledati místa známá.

Po písku, cestami neschůdnými uháníme s mrakem kouře o závod. Chci se ještě podívati na louky borispolské na nejvzdálenější bod na Zadněprů, kde se rozléhaly rozkazy polské v r. 1920. Dobře se pamatuji: velikými bárkami po Dněpru a potom pěšky do vnitra kraje. Výpad.

Auto jen s námahou dostává se z písků mělčiny tak dobře známé nohám našich vojáků. Jsou nepřátelské každému pohybu To samé trápení má s nimi kůň mechanický i kůň živý. A z nich největší — pěší vojín. Pamatuji se na ně dobře z doby válečné. Žluté, bahnité, rozlité daleko a hltavé. Nemožno se jim vyhnouti Pohlcují cesty, vrývají se zlatě temnými zálivy do polí a luk. Při doteku šlápějí stříkají vysoko až do očí jemným blátem, potřísňují nos, uši i ústa. Sotva ujdeš kilometr a už cítíš bláto mezi zuby, již bodá tě v oči, míchá se s potem čela i pleci. Takový písek jest nepřítelem vojska Na Ukrajině je ho mnoho. Bojovali jsme s ním každodenně a kdo to může dokázati, zda nebyl dotíravějším a horším nežli červená vojska sovětská.

Úzká ulička, potom rozlehlé místo a na něm církevka. Při ní jako u kostelů v Polsku stojí vozy s vypřaženými koňmi žeroucími seno. Nevím, jak se ta vesnice nazývá. Nechť je nám neznámou. Zastavujeme auto. Obklopuje nás tlupa dětí.

— Čeho ty, ďaďo, u nás hledáš? — táže se mne malý, desetiletý chlapec.

— Ničeho nehledám, odpočívám. — Chlapec kývá hlavou.

— Jaký motor máš, sovětský? — začíná dále rozmluvu.

— Zahraniční — odpovídám.

Zdá se, že chlapec jest spokojený.

— Hned jsem si myslel, že zahraniční. —

Nyní počínám se dotazovati:

— Jak u vás s jídlem, neschází ničeho? —

— Ne, ďaďo, chleb jest. Lidé už z hladu nepuchnou. —

— A dávno puchli? —

— Ano, ďaďo, puchli. —

Forma ďaďa i ťaťa jest nyní všeobecně na Ukrajině užívanou, odnaší se ku starým osobám, ale nestanoví formy důvěrné ani vysměvavé.

Jedeme dále. Míjíme nějakou vesnici s domkami budícími lítost při svém opuštění a bídě, dále hledíme na vykácené lesy, na pobořené církve, dvory, které spravují úřady sovchozů a četné hospodářské stroje, pracující na pečlivě vzdělaných polích.

Ukrajina bývala někdy zásobarnou Polska, potom Ruska. Přišly časy zlé! Její hrdý klid protivil se kolektivisačním zařízením centrálních úřadů, stavkoval, vzpouzel se, ničil žně, neplatil daní. Dnes, zvolna poměry začínají se

ho stromu „ccka", dobrý prostředek utišující bolesti zubů, při stálém užívání stává se nebezpečným jako morfium.

Kurarin přichází v rostlině toho jména, která roste v jižní Americe. Způsobuje ochrnutí nervů pohybových. Indiáne otravují kurarinem střely luků, poraněná zvěř se s místa ulehne.

Generezin přichází v bobu sviňském, dobrý prostředek v chorobách žaludečních. Kolchicin, prudký jed, přichází v plodech zimolezu. Způsobuje silné výměty. Výborný prostředek při dně a podagře. Francouzský likér de Laville je světoznámý. Akonitin vystupuje v oměji, působí na kůži silně pálení, právě jako avarol přicházející v kořenech čemeřice černé, užívá se ho s dobrým výsledkem při revmatismu na mazání. Emetin v kořenech komonice lékařské, dobrý prostředek při července.

Johimbin v kůře indického keře Corynanthe Jahimbe, výborný prostředek erotický a proti impotensi.

(Dokončení př ště.)

## Oznámení.

### Do Rovna a okolí.

Dne 3. září 1937. začína se vyučování ve školách. Mnozí rodiče mají starosti s dětmi, v které škole své ratolesně umístit. Snahou přece každého je, aby se jeho dětem vedlo lépe než rodičům. Každý chce, aby jeho dítě snadněji se probíjelo životem než or. Usnadni válku se životem vzdělání.

Nesmíme však zapomínati, že hmotné zajištění není to vše, že máme také povinnosti vůči své národnosti, vůči české tradici. Utvrdí se v těchto vlastnostech dítě jen tehdy, když bude navštěvovati českou školu.

Pospěšte si zapsati své potěšení do české matiční sedmitřídní školy v Rovně, a budete spokojení. Však táto škola je rovnocenná se státními (slevy na železnici, stejné se státními školami i podmínky přechodu do středních škol).

Pamatujte na heslo učitele národů J. A. Komenského: „České dítě do české školy."

Zápis žactva koná se denně do 2. hod. odpoledne.

Jednatel odb. ČMŠ. Předseda odb ČMŠ.
Vl. Lešner. (—) V. Zich.

### Ze Zdolbunova.

Správa čsl. soukromé školy ve Zdolbunově oznamuje, že zápis do všech tříd se koná každodenně v kanceláři školy.

Josef Kosek, ř. učitel

# Kronika.

### Švedský min. zahr. zál. v Polsku.

25. t. m. uspořádal ministr zahraničních věcí Beck na počest švédského ministra zahraničních věcí Sandlera večeři, které se zúčastnili též vynikající zástupci polského státního a veřejného života. Ve svém projevu prohlásil ministr Beck, že polsko-švédské styky se vytvářejí velmi nadějně. Ministr je přesvědčen, že tomu bude tak i v budoucnosti. Polsko i Švédsko mají společný zájem na tom, aby odstraňovaly vše, co by mohlo zvýšiti neshody ve světě a že společným jejich cílem je upevnění míru.

### Vzestup zásob zlata a valut v Banku Polským.

Od počátku tohoto roku zásoby zlata a zahraničních devis v Banku Polským vzrostly. Během prvních šesti měsíců zásoby zlata vzrostly o 30 milionů zlotých a obnášejí nyní sumu 428·5 milionů zl. Zásoby devis vzrostly o 2 miliony zl. a dosáhly částky 31·6 mil zl.

### Protialkoholický kongres ve Varšavě.

Dne 12 září bude se konati ve Varšavě protialkoholický kongres, kterého se zúčastní 16 států.

Protektorát nad kongresem přijal P. President R. P., předsedou čestného komitétu je Maršálek Śmigły-Rydz.

### Sblížení Paříže s Vatikánem.

Přítomnost papežského legáta ve Francii na slavnostním vysvěcení katedrály sv. Terezie v Lisieux přispěla k odstranění starých nedorozumění. Toto sblížení s papežským státem bylo počato již za Poincaréa, ale teprve nyní se stalo skutkem. Církev nestaví se již proti republice; Leon Daudet je odsunut stranou. Tím také vláda posílila svoje posice hlavně na venkově. Pařížský arcibiskup Verdier vsemožně podporuje tento smír s církví v rámci plné náboženské svobody pro všechna vyznání. V době, kdy Hitler útočí na Vatikán, je spolupráce tohoto s Paříží zajisté významná.

### Santander se vzdává Francovi.

Velitelství Francových oddílů před Santanderem sděluje: Úřady v Santanderu, jimž se vláda vymkla z rukou, prohlásily úředně, že město se vzdává Francovu vojsku Francovy oddíly se chystají ke vstupu do města. Jsou vzdáleny necelých 6 km.

Francovo vojsko vniklo do města

normovati. Člověk má v sobě přece něco dobrého, dovede se přizpůsobiti okolí i poměrům. A nad tím vším objevuje se pud zachování druhu, třeba by byl vyhladovělý, ale třeba jej zachovati.

Dnes o sobotáži ticho. Bohatí sedláci zůstali již ve skutečnosti „rozkulačeni" a zatlačeni do společných hromad kolektivistů, malorolníci i bezdomní jsou v nich už dávno. Jedinou mukou jsou tak zvaní „holiči" nebo zloději obilí na stéblách. Po nocích chodí po polích s pytly a nůžkami v ruce a ztřihají klasy. Proti „holičům" celý sovětský tisk začíná přede žněmi ohromnou válku do vyhlazení. Noviny přináší celé sloupce o zabránění zla a udavačství. Snad všechno to málo pomáhalo, když vláda sáhla k prostředkům radikálným a přistoupila k organisaci zvláštní polní stráže a mimo to kolektivy i sovchozy dostaly nákaz, aby stavěly strážní věže pro noční hlídky. Přirozeno, že taková opatření zabránila škodám, ale nikoliv úplně. Holiči těší se u lidu veliké oblibě, zvláště tam, kde jsou rozlehlé majetky státní.

Dojíždíme k cíli své cesty. Ještě nějaké dřevěné stavení a potom vjíždíme v krásnou alej, jedeme podél povaleného plotu, za kterým zelená se kdysi tak jak velikolepý, dnes úplně zničený — park dvorski.

Jsme v Borispolu. Pohlížím na známé uličky. Hledám železniční stanici, která byla pobořena našimi sapery, hlédám malý můstek železný, který nadarmo snažil se do povětří vyhodit můj přítel Viktor Bělský. Dnes už nic nemluví o vojně. Čtrnáct let pokrylo její sledy úplně, Ba dokonce nesnadno již vylouditi v paměti hrubé náčrty situace.

Našel jsem přece uličky, kde přikrčil jsem se se strojní puškou a čekal. Nadjelo koňmi množství červenoarmějců s jedním dělem. Měl jsem velmi nebojázlivého střelce, jmenoval se kaprál Ševčík, zahynul později v jedné bitvě. Ševčík spěchal i vysypal spoustu kulý předčasně, ještě dříve než se celá kolona vysunula na naši uličku. Udělal se hrozný zmatek, ale ztráty byly malé.

Pozoruji dále ten dnešní sovětský Borispol. Vypadá velmi nepříznivé. Zanedbané ulice, cesty, hluboké jámy v nich, stoky plné nečistosty, po léta nebílené domy. Také lidé se mnoho nezměnili. Rostli, umírali, v chatrných oblekách a při tom znamení melancholie na jejich čelech. Pohybují se volně, v mlčení. Jen jedenkráte zaslechl jsem hlas významný, živý, ale to byly odvážné zvuky člověka opilého...

Jen v jednom oboru změnil se Borispol k nepoznání. Mám na mysli školství. V Sovětách učí se všichni, nejen snad děti. Bolševici velmi pečlivě se starají o to, aby nikdy nescházelo školních místností. Zapadlé hnízda jak Borispol honosí se školstvím. Viděl jsem množství tabulí, oznamujících, že v tom domě, často valícím se stavení nalézají se různé školy jako, obecné, obchodní nebo odborné.

Z doby pobytu našich vojsk nezachovalo se v Borispolu docela ničeho. Ani hroby našich zahynulých. Avšak mysl lidská na nás nezapoměla, mnoho se o nás mluví a povídá. Místní činnovníci často straší neveselý lid návratem „bělopoláků", kteří se pomstí za řeže a červené kohouty.

16.VIII před polednem. Povstalci obsazují vesnice na sever od Torrelavegy téměř bez boje. Skoro všechny vládní oddíly byly s to uprchnouti před porušením dopravy po cestě z Bilbaa do La Coruně.

Britské velvyslanectví potvrzuje, že britská válečná loď „Keith“ odplula ze St. Jean de Luz směrem ke Cabomayor u Santanderu pro baskické hodnostáře, především presidenta Aguirre a členy baskické vlády, jakož i 17 Francových rukojmí, po pádu Bilbaa vzatých Baskickou vládou do Santanderu. Rovněž britští příslušníci, pokud ještě jsou v Santanderu, budou odtud odvezeni „Keithem“.

### Na jak dlouho vystačí rumunská nafta?

V rumunském tisku ozývají se od nějaké doby poplašné hlasy o tom, že zásoby rumunské nafty jsou u konce, že exploatované prameny budou vyčerpány za 6 — 7 let a že vrtba nových studní není předvídána. Při tom se poukazovalo na to, že těžba nafty, která v lepších letech dosahovala 8 milionů tůn, poklesla v letech 1935 a 1936 na něco přes 6 milionů tun.

Profesor Macovei vychází z těchto předpokladů: Rumunsko má 6.100 ha naftonosné plochy. Zkušenosti ukázaly, že 1 hektar naftonosné půdy dává asi 10.000 tun nafty. Celá zásoba nafty činí asi 60 milionů tun. Při zvýšené konjunktuře těžby by taková zásoba skutečně stačila jen asi na 7—8 let.

### Roosevelt povolil 100 milionů dolarů na užitečné stavby.

Presidnt Roosevelt povolil v rámci programu na opatřování práce 100 milionů dolarů, jichž má býti použito k stavbě škol, zavodňovacích zařízení, k budování údolních přehrad, elektráren a kanalisací.

### Hospodářské nesnáze v Palestině.

Nejistota o osudu Palestiny má podle „Daily Telegraphu“, který přináší zprávu z Jerusalema, nepříznivý vliv na hospodářský vliv na hospodářský vývoj země. Nezaměstnánost stoupá, mzdy klesají, stavební ruch se zmenšil a Jaffa se podobá mrtvému městu. V Tel Avivu je počet novostaveb o 50 proc. menší. Spory mezi Araby a Sionisty jsou nepřekonatelné.

### Válka o Šanhaj.

23. srpna v noci vylodili Japonci značné posily vojska na pobřeží Vusunu a za pozdních hodin nočních byly japonské posily již v území severně od Šanhaje. Japonský vojenský mluvčí, major Utsuno Mija naznačil, že Japonci vylodili přes 50.000 mužů. Též čínský starosta Šanhaje potvrdil vylodění japonského vojska, tvrdil však, že Číňané svým odporem budou brániti proniknutí tohoto vojska proti Šanhaji. Čínské branné síly se snažily zabrániti všemi prostředky vylodění japonského vojska.

Bombordováním dělostřelectva se šíří neustále požáry v Šanhaji. Granát zasáhl střechu skladiště vedle domu Hamilton, kde je zatím umístěn britský konsulát a skladiště se vznítilo. Četných lidských životů si vyžádal úder granátu uprostřed největšího pouličního provozu.

### Meče proti granátům.

Japonské vojsko obsadilo hlavní město provincie Čahar. K zabrání Kalganu, hlavního města provincie Čahar, došlo rychle pohyblivým oddílem kvantunské armády. Číňané používali mečů, aby zastrašili pronikající japonské vojsko, avšak čínské meče se zřejmě neosvědčily proti moderním japonským zbraním, zvláště proti ručním granátům. Japonské vojsko je nyní na postupu na Suanhua, aby zabránilo čínskému vojsku v dalším ústupu. Čínské vojsko v blízkosti průsmyku Nankau se odhaduje na 50.000 mužů. Cizozemští pozorovatelé předpokládají, že Japonci se záhy zmocní dráhy Pejpin—Suiaun—Kalgan a čínské vojsko úplně roztříští, neunikne-li do pohoří, kde by se roztrousilo a zahájilo malé války, s kterými by Japonci musili počítati celé měsíce.

### Dojde k mezinárodní intervenci na Dálném východě?

Anglický státní příslušník Robert Crawford Havkin, čestný předseda a delegát mezinárodní ligy pro rozhodčí soudnictví, odjel do Paříže, aby přiměl francouzské kruhy k podpoření nové haagské konference mocností za účelem intervence v konfliktu Dálného Východu.

Jak se zde proslýchá, je s tím patrně v souvislosti náhlý odjezd amerického vyslance Binghama v Londýně do Washingtonu. Bingham chce podle této verse vyzvati presidenta Roosevelta k podobnému gestu, jaké učinil jeho předchůdce Theodore Roosevelt s povoláním druhé haagské konvence, která ukončila rusko-japonskou válku 1905-6. Dnes dojde v Paříži k jednání a rozmluvám Havkina s francouzskými vůdci mezinárodní konferenc. Havkin je prý v úzkém styku s americkými diplomatickými kruhy. Cizozemské kruhy již naléhají na francouzskou vládu, aby požádala presidenta Roosevelta, aby převzal vedení při intervenci mocností na Dálném východě. Havkin prohlásil, že haagská konvence, k níž patří též Spojené státy americké, jež způsobila pro vyjednávání s Japonskem.

## K 75. narozeninám B. Zahradníka-Brodského

„Jsem na sklonku života, na milion knih z mého pera je rozšířeno a mám blahé vědomí, že jsem velikým tisícům čtenářů mohl poskytnouti chvile oddechu, poučení a ušlechtilé zábavy,“ povídal o sobě Bohumil Zahradník-Brodský před několika lety. Skromně, jen jako by mimochodem mluví o milionu výtisků svých knih, o velikých tisících svých čtenářů. To už jsou čísla. Kritik Götz napsal, že Brodského dílo odpovídá názorovému světu a představě osudové logiky lidových vrstev českých; že Brodský vyhovuje svým ušlechtilým výchovným románem velkému snu českého člověka o cestě k štěstí. U Brodského lze mluviti přímo o universálnosti, co se týče románových látek. Z četných vesnických námětů uveďme jen román selské nezdolnosti „Rodné lány“, z kněžského prostředí román horského kaplana „Jan Vladyka“, z aristokratických salonů „Jarní sonata“; z kruhu velkostatkářských „Jezero“, z kapitalistických vrstev „Serafina“, ze života důstojníků „Propasti srdce“, o mládí krásně psal v „Dobrodružném mládí“; z válečného ovzduší „V bitevní čáře“; z mysliveckého světa „Horská myslivna“; z lázní „Sladka kouzla“; z dělnického prostředí „V hodinu dvanáctou“; z kruhu vysokého úřednictva „Čarovné oči“; z vojenské nemocnice „Po osamělých cestách“; ze ženské věznice „Dům ztraceného štěstí“; ze života mlynáře „Jeho druhá žena“; z malířského atelieru „Volné perutě“, z kruhu velkoprůmyslnických „Trosky“, ze života vychovatelky „Přeludy“, dokonce z prostředí americké farmy „Poslední pokušení“ nebo ze života afrických zlatokopů „Jaci byli“.

Snad žádný stav Brodský nevynechal, každý čtenář najde v jeho díle něco ze svého okruhu. V jeho románech čteme o historiích lásek, vášní, nevěr, rozloučení, zločinů, rozvodů, smírů, oddanosti, obětí, vykoupení, hotový kaleidoskop života v jeho normálnosti i romantičnosti a idealisaci.

Podívejme se jen na jeho ženské postavy. Jaka stupnice společnosti! Brodský pamatuje na dívky i vdané paní, ženy svedené i rozvedene, vdovy i panny, matky i rozkošnice, vražedkyně i ošetřovatelky, nalezenky i učitelky, cikánky i majetnice panství atd. Jsou to živé dokumenty autora úctyhodného rozhledu po životě, jeho pozorovacího talentu, jeho skušenosti.

U příležitosti tak vzácného jubileum oblíbeného českého spisovatele, jehož román čteme i v našem týdenníku pro „Hl. Vol.“ upravil d e „Venkova“

Přítel.

---

## Od Redakce.

Redakce se dovídá z určitého pramene, že k pětasedmdesátinám vycházejí v nakladatelství „Novina“ v Praze dvě knihy Brodského. Především nové vydání jeho oblíbeného románku z lesnického prostředí „Záhady živcta“, vypravujícího o náhle bouři v soužití dvou lidi a v protrpěném jejich smíru. Současně však označené nakladatelství přináší zcela nový autorův

román „Od večera do rána“. Děj nanejvýš dramatický, poutavý. Jako ve všech jeho spisech takto i zde probiji se jeho credo „ženy jsou obromným činitelem v životě lidstva — jaké jsou ženy, takový je národ.“

K tak vzácnému jubileu váženého spisovatele, jehož poutavý román vychází na strankách našeho týdeníku jak jménem čtenářske obce Volyni tak i jménem svým Redakce ze srdce přeje jubilantu mnoho svěžesti a zdraví.

## Různé zprávy.

### Václav Dresler se vrátil z Polska do ČSR.

Osoba p. Dreslera jest také známa české Volyně. Svého času on navštívil naši Volyň a mnohý z nás si ho dobře pamatuje. Srdečně želíme odchodu p. Dreslera opravdového přítele Polska, který zde strávil pomalu dvě desítiletí.

Pracoval vytrvale dlouhých 27 let daleko zahranicemi Československa. Byl dopisovatelem „Lidových novin“, zahřebského „Obzoru“ a „Venkova.“ Těch dvacet sedm let znamená Krakov, Lvov, Poznaň, Berlín a konečně Varšavu. Pan Václav Dresler jest nejlepším znalcem Polska. — vka.

### Nové německé tanky s automatickými plamenomety.

Říšskoněmecké zbrojovky v Büsingu horečně pracují na zdokonalení pancéře pro lehké tanky a na dosažení jejich větší pohybové rychlosti. Kromě toho tyto tanky jsou vybaveny automatickými plamenomety, vrhající každé 3,5 nebo 10 vteřin plamennou směs. Ke kulometům, jimiž tanky jsou vybaveny, přibylo ještě lehké dělo 35 milimetrové ráže.

Zvláště zkušenosti ze španělské války ukázaly, že nejnebezpečnější zbraní proti tankům jsou hromadně vrhané ruční granáty, čemuž právě mají zabrániti plamenomety, udržující nepřítele v žádoucí vzdálenosti.

Kromě toho se pracuje na konstrukci obrovského tanku o sto tunách, který bude skutečnou malou pevností. Tento tank bude vybaven jedním dělem ráže 105 mm, dvěma děly ráže 75 mm a 15 kulomety. Jeho posádka bude čítati 18 mužů kromě velitele. Každý z těchto tanků je vybaven radiovou stanicí, umožňující přijímati rozkazy i za boje.

### Nejoryginelnější restaurace světa.

K nejzajímavějším restauracím náleží beze sporu „Bowsův dům“ ve Vancouveru — ovšem americký podnik, kde hosty obsluhuje pes „Mike“, jak se čtvernohý číšnik jmenuje přináší na objednávku láhve (pivo do sklenic zde nečepují) světlého či černého, postaví před hosta na stůl, kde jsou vždy čisté sklenky, přinese vývrtku, vezme do huby (nosí všechno v tlamě) dolarovou bankovku a dodá na ni drobné. Všechno obstarává ochotně, nikdy prý se nesplete (za lokálem dávají mu instrukce) a jistě kdyby někdo pronesl přání k psíkovi: „Chtěl bych mít u sebe nějakou hezkou společnici“, vyběhne psík na ulici a přivede nějakou pěknou slečnu.

Ještě originelnější je Cliftonova restaurace v Los Angeles. Tam mají vytištěno na účtech „Když nechcete platit, nemusíte.“ Skutečně, když se host zvedne a neplatí, nikdo ho nezadrží a nikdo se po něm neoskrbuje. Denně přijde sem 15.000 lidí, a za čtvrt roku prý asi 10.000 hostů použije vlídného vyzvání a útratu nezaplatí. A přece podniku se daří skvěle! Množství hostů totiž oceňuje gentlemanství bodnikatelů a platí více, než maj na účtu. A tak v minulých pěti letech podali v Cliftonově restauraci na 20 milionů obědů a podnik je nejvyhledávanější v celém městě. Hosté asi přicházejí podívat, kdo se napapá a nabumbá a pak tiše se vytratí. Také zajímavá podívana.

### Katastrofální důsledky zemětřesení na Filipinách.

Malý ostrov Albat, vzdálený sto mil na jihovýchod od Manily, je od posledního těžkého zemětřesení z 20. srpna stále stíhán menšími otřesy země. Šest tisíc obyvatelů ostrova přenocuje pod širým nebem, protože četné domy a kostely osad Albat, Perez a Quezon jsou v troskách. Domorodého obyvatelstva se zmocnila panika. Domnívá se, že ostrov klesá do moře, neboť hladina moře stále stoupá. Zdejší úřady vyslaly do Albatu znalce, aby tyto zjevy prozkoumaly.

Škody, které způsobilo poslední zemětřesení jen v jižním dílu ostrova Luzonu, odhadují se na 3 a půl milionu dolarů. List „Manila-Tribune“ odhaduje celkovou škodu celkem na 7 milionů dolarů a píše, že zemětřesení minulého pátku bylo nejtěžší za dobu 60 let.



uvažoval, že by to byla přece ostuda a chyba. Až dosud ženili se Rotbornové se šlechtičnami podřízeného řádu a jejich svazky s opravdovou šlechtou byly velmi malé a volné. Vukotič je každým coulem kavalír a prostřednictvím jeho stane se příbuzným s celou řadou opravdové, rodové šlechty.

Promluvil s Alicí, před kterou se tuze netajil, čeho se obává a ke svému překvapení shledal, že Alici správa ohromila. Nerozuměl hned jejímu pohnutí a domnívaje se, že snad se jí tolik dotklo odmítnutí Arturovo, začal ji těšit, aby nepojímala příhodu tragicky.

„Baronesa Rotbornová najde ženichů tolik, že by jimi mohla poděliti všechny známé,“ pravil, usmívaje se ze široka a zastrčil si ruce do kapes.

„Co je mi po ženiších, nestojím o nikoho, chci Artura a nikoho jiného,“ volala pronikavě a její oči se vyděšeně na otce upřely. „Co se stalo, že mnou pohrdá? Ty jsi mu něco udělal, máš takové hloupé způsoby chlubit se penězi a urážet lidi, kteří dle tvého zdání mají méně než my. Pohrdám tvými penězi a nedostanu-li Artura, nikdy již se nezmiňuj o mých vdavkách. Neprovdám se za jiného.“

Hlas se jí zlomil, slze zalily její oči a nedovedouc se opanovati vyběhla z pokoje. Rotborn se za ní díval s hloupým udivením.



bych nerad ztratil a mimo to bych se rád oženil.“

„Je-li nevěsta bohata, tím lépe bude.“

„Ne, je chudá a právě proto bych rád zahránil svůj majetek, abych měl kde založit rodinu,“ pravil Artur velmi vážně.

„Tím ochotněji se budu přičiňovat, abychom vše do pevných kolejí uvedli,“ řekl advokát srdečně a stiskl pevně podávanou ruku.

IV.

Místo samotného Rotborna přijela také Alice s otcem do Červené. Když přišel telegram, ve kterém Rotborn ohlašoval svůj i dceřin příjezd, upadla hraběnka ve velké rozpaky. Co ho napadlo bráti s sebou dceru? Což nevytušil z telegramu, že Artur počíná se zdráhat dostáti svému slibu? Co jí nyní řekne? Jak Alici oznámí, že se jí Artur stal nevěrným a že se dopustil takové neomluvitelné neslušnosti?

Chtě, nechtě, hledala u hraběte rady. Předložila mu u stolu telegram a ptala se, co má dělati. Hrabě, který od odjezdu Arturova z Červené se všem důvěrným stykům s hraběnkou vyhýbal, přeletl zběžně telegram a pokrčil rameny.

„Těžká rada,“ pronesl úsečně. „Když jsi již Rotborna do záležitostí vtáhla, mělas

## Z Chmelného trhu.

### CHMEL.

Žatec 24.VIII.

Od pondělka v uplynulém týdnu započal výkup chmele nové sklizně. Z počátku byl obchod prováděn v malém rozsahu, teprve v posledních dnech nabýval na svém objemu, takže dnes lze odhadnouti, že již 5.000 lehkých centů žateckého chmele bylo na venkově vykoupeno. Kupovalo se z největší části na chmelný kontingent pro Německo, jehož platnost vyprší koncem tohoto měsíce. Domácí pivovary do nákupu ještě nezasáhly. Počáteční placené ceny byly 800. — až 925. — Kč, později však vystoupily na 1.075. Kč. Dnešní ceny, za jaké se žatecký chmel na venkově nakupuje, pohybují se od Kč 800. — až do 1.075. — za 50 kg.

Letošní počáteční ceny chmele jsou nepatrně lepší než loňského roku. Pěstitelé chmele v přiměřené míře odprodávají, držíce se staré zásady částečného postupného prodeje.

Pokud se týče množství, sklidí se letos rozhodně méně než loni. Úbytek v oblasti žatecké, podle předběžných dat odhaduje se na 20 proc.

Poměry v ostatních chmelařských státech jsou trhu chmelnému příznivé. Na celém evropském kontinentu sklidí méně chmele všechny státy kromě Belgie a Francie, kde sklizeň se odhaduje na stejné množství jako loni, nebo o něco více. Celkový evropský sklizňový úbytek proti loňsku na kontinentu odhaduje se na 80 až 100.000 c. c. Celková světová sklizeň nepřevýši světovou spotřebu chmele, která proti loňsku vzhledem k hospodářskému oživení jednotlivých států se zvýši asi o 10 proc. v poměru k zvýšené spotřebě piva.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.



## Hospodářský zpravodaj.

### Několik slov o pěstění žita.

Kdybychom se zeptali praktických hospodářů, jaká rostlina ze všech obilnin nejlépe se hodí pro naši půdu a podnebí, tu nevím, zdá by se nalezl alespoň jeden, který by se nezmínil o žitě. Však podivna věc: ty nejpříznivější podmínky nevystačují této skromné rostlině, když vydává ona u nás velmi skromnou sklizeň, průměrně dvakráte menší, nežli v kulturní Belgii. I když není úplně snem získati u nás sklizeň 30—35 q žita z hetáru, přece na největších územích pěstováného žita, v vévodstvích východních spokojují se hospodáři sklizní 10 q.

Takový stav věci možno si vykládati jen proto, že průběhem několik set let naší rolnické vzdělanosti nenaučili jsme se pěstovat žito. Lehkost přizpůsobení se zmíněné rostliny k naši půdě a podnebí způsobuje, že zapomínáme, že žito má také svoje speciální vymoženosti, kterým nutno vyhověti, abychom získali maximální sklizeň. Jednou z těchto podmínek je náležité odležení se půdy před zasetím žita. Je to podmínka, která se nám



### CENY OBILÍ.

Záznam 24.VIII. volyňské plodinové bursy.

| | | |
|---|---|---|
| Žito | zl. 22.00 | za 100 kg |
| Pšenice | „ 28.50 | „ |
| Ječmen | „ 18.— | „ |
| Oves | „ 17.50 | „ |
| Hrečka | „ 22.50 | „ |
| Proso | „ —.— | „ |
| Řepák | „ 60.— | „ |
| Hrách | „ —.— | „ |
| Seno | „ 8.50 | „ |
| Mák | „ —.— | „ |
| Jetel bílý | 160.— | „ |

250.

mu sděliti úplnou pravdu.“

„Abych byla tím hned napřed vše rozbila, že?“ odpověděla kousavě.

„Rozbito je všecko tak jako tak, jenže takhle budeme my míti více nepříjemností.“

„Nic není rozbito, ten nezvedený a tvrdohlavý hoch musí býti zkrocen a potom se sňatek s Alicí uskuteční.“

„Neuskuteční se,“ opakoval hrabě s důrazem.

„Budeš-li ho v jeho vzdoru podporovati, potom ovšem je všechno marné,“ odsekla podrážděně.

„Nepodporuji ho v ničem a zařekl jsem se, že do celé záležitosti ani nepromluvím. Jednáš dle vlastní hlavy a jednej tak dále. Artur je tvůj příbuzný a ne můj. Měl jsem ho a mám ho rád, ale ani prstem nehnu ani v jeho prospěch, ani proti němu.“

„Jen se mi msti, tím mnoho dokážeš a tím také projevuješ, jak si mne vážíš.“

„Vážím si tě jako své ženy a s tím nemá Artur co dělati. Ostatně, když jsou Rotbornovi již k cestě přichystáni, ať přijedou. Aspoň se zde dovědí všechno dobře a dojde-li ke zrušení zasnoubení, odbude se vše bez veřejné ostudy.“

„Povídám, že ke zrušení nedojde. Kdybych měla nevím co udělati, nepovolím.“

251.

„Budu spokojen, když budeš ty spokojena, nemám na tom zájmu, koho si Artur vezme a též Rotbornovi to řeknu, aby si nemyslil, že se snad dožebráváme.“

„Kdo se chce dožebrávat? Jsem také Vukotičová a není třeba nám se dožebrávati. Rotbornovi chybili, že se tvářili, jako by o Artura nestáli a tím mu poskytli volnost, že začal takové lehkomyslné kousky provádět. On, až ho nouze donutí, zkrotne.“

Hrabě krčil rameny a sotva bylo po jídle, odcházel do své kanceláře. Hraběnka musila sama uvažovat a celá rozrušená čekala na hosty, přijíždějící za takových zvláštních okolností. Třeba to zapírala, bála se ve svém nitru. Nerada by byla Alici jako nevěstu Arturovu ztratila a nerada by také se nějak pokořila. Byla si hrdě vědoma, že její jméno má ve světě jiný zvuk než jméno Rotbornových, a na to kladla velikou naději. Rotborn není hloupý, ví dobře, jak by ho takový sňatek povznesl, a proto bude jistě podporovati ji ve snaze, aby se vše ututlalo a sklížilo.

V tom ohledu bylo její očekávání správné. Rotborn pochopil z rozčileného telegramu, že baron Vukotič pomýšlí na rozvázání slibu a v první chvíli jeho nadutá pýcha byla raněna. Ať děla co chce, Alice najde ženichů, mnoho-li bude chtíti. Ale v zápětí střízlivě

zdá býti divnou, poněvádž proč žito a ne oves, aneb jiná z našich rostlin má tyto požadavky? Žito, po vypuštění čtyřech kořínků ze semene a současně zárodku, který spěje ku povrchu půdy, nevypouští již více kořínků od semena, ale ze zhrubení lodyhy, asi $1^3/_4$ cm. níže povrchu pole. Tento nový věnec kořínků vyrůstá obvyklé do dvou — třech týdnů po vzklíčení žita, za to však první kořínky zvolna odumírají. Jestli tedy bylo žito zaseto do země kypré, kořínky vyrostlé v hloubce $1^3/_4$ cm počnou při osazování se země vynořovati na povrchu půdy a dokonce částečně se přetrhávají. Rostlina nesmírně slábne a následkem toho nastupuje velmi dobře známý zjev, že žito řídne ač půda byla velmi dobrá. — Rostlina, nemaje podporu v půdě, nebude se rozmnožovati. Kdybychom zase, chtěje uniknout vytahování se kořínků ze země, zaseli hluboko výsledek bude rovněž špatný, neboť rostlina vyrůstající z hloubších vrstev země, oslabuje se úplně dříve než vypustí vrch i kořínky

Druhým základním omylem při pěstění žita, je přeceňování jeho schopností — lehkého dobývání pokrmů. Bezpochyby žito i v nevelkých zásobách půdy nachází si pokrm, kdežto pšenici nutno hotový pokrm podstaviti pod nos. Ale můžeme li počítati s tím, aby z půdy přes dlouhá léta vyčerpávané a to z půdy špatné píščité, bylo možno stále čerpati tolik fosforu, mnoho-li ale poň prostřední sklizeň zrna to vyžaduje? Toto již žito ani nedokáže.

Tož špatné odležení se země pod žito je prvním hlavním hříchem hospodáře, a druhým — je opomíjení hnojiva fosforového, tohoto podstatného pokrmu znotvůrčího. Dusíkem můžeme žito podkrmiti setbou lubinů i jiných hráškových předplodin přivádějících nám pusík ze vzduchu, za to však fosfor, který třeba nabýti z zevně, uvažován stále za přepych, a skrze to rok od roku sklizně našich obilnin slábnou způsobem přímo zastrašujícím. Zrno získané v takových poměrech je mizerné a sláma velmi špatná, následkem častého vylehání. Tedy abychom to zlo odstranili náleželo by po pod žito přidati nejméně 200 kg superfosfatu na ha, vylučujíc z toho úsilí písky štěrkové a špatné sapy, kde již žádné hnojivo se neoplác. Jeli žito z jara slabé, možno jej ledkem, sesíliti. Na podzim, sejeme-li žito po hráškových, zelených neb jakýchkoliv předplodinách, superfosfát je nezbytečně potřebný. Dávka větší nežli 2 q tohoto hnojiva bude na místě když sejeme žito po rostlinách vyčerpávajících fosfor ze země, jakým jsou rostliny sklízené na zrno.

K výšeuvedenému nutno dodati ještě i třetí podmínku. Žita v podnebí středního Polska nesiti dříve než 18. září, vzhledem na nevypočítatelné škody, jaké při ranním setí mohou natropiti mouchy obilní. Jiné, rovněž vážné předpoklady jako: výběr odrůdy, užití čistého semene, hustota osevu i t. p. pomíjim, neboť vztahují se oni k všem rostlinám.

Inž. Hak.

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. $^1/_{12}$ zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.